

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5956

Tarih : 24.06.2024

13536

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim
14.06.2024.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin tarafıma yapılan başvuruların önemli bir kısmı hapishanelerdeki idare ve gözlem kurulların kamuoyunda “infaz yakma” olarak bilinen keyfi kararları hakkındadır. İnfaz sistemi için büyük bir sorun haline gelen bu kurullar, daha çok suç tipini esas alarak birbirinden son derece farklı kararlar alabilmektedir. Bu kararlardan biri de Bitlis/Ahlat T Tipi Hapishanesinde bulunan Naif İşçi adlı hasta mahpus hakkında alınmış ve mahpusun infaz süresi uzatılmıştır.

Tarafıma yapılan başvuruda; 14 yaşında tutuklandığı belirtilen mahpusun tutuklanmadan kısa bir süre önce trafik kazası geçirdiği ve sol bacağına platin takıldığı belirtilmiştir. Tutuklandıktan sonra tedavisi engellenen mahpusun, 6 ay içinde çıkarılması gereken platinin, 14 yıl boyunca çıkarılmadığı, bu nedenle sol bacağına kısılma gerçekleştiği, mahpusun şu anda yürüme gücünü kaybettiği, aynı zamanda mide ve bağırsak sorunları yaşadığı aktarılan bilgiler arasındadır.

Ayrıca edindiğimiz bilgilere göre; yaklaşık 2 hafta önce Ahlat hastanesine sevk edilen mahpus için doktorlarca kolonoskopi ve endoskopi işlemlerinin yapılmasının önerildiği, durumu gittikçe ağırlaşan mahpus için hapishane yetkililerince resen ceza tehiri işlemlerinin de başlatılmak istendiği ancak infaz süresi bittiği halde kurul kararıyla infazı uzatılan mahpusun bunu kabul etmediği edindiğimiz bilgiler arasındadır.

İnfaz süresini doldurduğu halde idare ve gözlem kurulunun 06.05.2024 tarihli kararı ile mahpusun infaz süresi 3 ay uzatılmıştır. Tarafımıza gönderilen infaz ertelemeye gerekçe

Yapılan kararda “esas yönünden yapılan değerlendirme” kısmında: *“haklarını iyi niyetle kullanarak yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirdiği ve toplu yaşamın gerektirdiği sorumluluğa uygun davrandığı”* belirtilmesine rağmen mahpus hakkında bu ifadelerle tamamen zıt olan birçok gerekçe sayılmıştır. Mahpusun bu bölümdeki değerlendirmesinde sorulan sorulara verdiği cevapların beğenilmemesi nedeni ile, mahpus yalancılıkla suçlanmıştır. Örneğin “Cumhuriyet Savcısı Tarafından Hükümlü ile SEGBİS ile Yapılan Görüşmede:” başlığı altında mahpusa savcı tarafından PKK ve Sayın Abdullah Öcalan ile ilgili düşünceleri nelerdir, pişman mısınız? gibi sorular sorulmuştur. Bu sorulardan ilkinde görüş belirtmek zorunda olmadığını ve belirtmediği ya da pişman mısınız sorusuna *“ben suç işlemedim, bu konuda bir şey söyleyemiyorum”* gibi cevaplar üzerinden mahpus tekrar “suçlu” ilan edilmiştir.

Ayrıca gerekçede, *“kurum personelleri tarafına iletilen”* denilerek mahpusa kurum personelinin benzer sorular sorduğu ve mahpusun benzer aktarımlarının yer alması dikkat çekicidir.

Bu bağlamda;

- 1- Tutuklanmadan kısa bir süre önce trafik kazası geçirerek sol bacağına platin takılan Naif İşçi'nin 6 ay içinde çıkarılması gereken platin aradan 14 yıl geçmesine rağmen neden hala çıkarılmamıştır?
- 2- Cezaevinde tedavi hakkı sistematik bir şekilde engellendiği için mahpusun sol bacağına kısıalma meydana geldiği ve yürüme güçlüğü çektiği iddiaları doğru mudur?
- 3- Naif İşçi örneğinde olduğu gibi idare ve gözlem kurullarınca “iyi hal” değerlendirmelerinde suç türü ve mahpusların politik, etnik kimlikleri dikkate alınarak değerlendirme yapılması hukuki midir?
- 4- Son 1 yılda Bitlis/Ahlat T Tipi Hapishanesinde infaz süresini doldurduğu halde infazı yakılan mahpusların suç türüne göre dağılımı ne şekildedir?
- 5- Yargılama ve infaz aşaması boyunca atılı suçu kabul etmemiş bir kişiden nasıl pişmanlık göstermesi istenebilir? Naif İşçi'ye dayatılan pişmanlığın mantıki, hukuki açıklamasını yapar mısınız?
- 6- Maddi ceza hukukuna ait olup yargılama aşamasında hâkim tarafından değerlendirilmesi gereken pişmanlığın, infaz aşamasında idari bir kurul tarafından tekrar ve özellikle hükümlü aleyhine değerlendirilmesi, ceza hukukuna hâkim olan “mükerrer değerlendirme yasağına” aykırı değil mi?
- 7- Anayasa md 15'te savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde dahi *“kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz;”*

hükmü yer alırken mahpusların düşünce ve fikir beyan etmeye zorlanması ve bu nedenle infaz sürelerinin uzatılması Anayasaya ve hukuka aykırı değil mi?

- 8- Kurul kararı ile infaz süresi uzatılan ancak resen başlatılmak istenen ceza tehiri işlemlerinden de hapisanede kalamayacağı anlaşılan mahpusun, sağlık durumu ne aşamada?
- 9- Bakanlığınız devletin egemenliği altındaki cezaevlerinde örgüt yapılanması olduğunu kabul ediyor mu? Etmiyor ise idare ve gözlem kurulları mahpuslar hakkında *örgütü ile bağlantısını kesmediği ve örgüt üyeliğinin devam ettiği* şeklindeki kararları nasıl alabilmektedir?